

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 21. novembri 2008. aasta resolutsioon — „Elukestva nõustamise parem integreerimine elukestva õppe strateegiatesse”

(2008/C 319/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD
LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TULETAVAD MEELDE, ET:

VÕTTES ARVESSE, ET:

1. Kaubavahetuse suurenev globaliseerumine koos aktiivse eluea pikenemisega nõuab inimestelt rohkem kui kunagi varem oma oskuste pidevat kohandamist, et paremini ennetada prognoositavaid või vajalikke muutusi ning seeläbi kindlustada tööalane areng.
2. Euroopa Liidu laienemine on suurendanud liikuvuse võimalusi hariduses ja koolituses ning tööturul, tekitades seega vajaduse valmistada ELi kodanikke ette hariduskäigu ja karjääri arendamiseks laiemas geograafilises kontekstis.
3. Üha enam iseloomustavad kodanike elu mitmed üleminekud: eelkõige koolist kutseharidusse ja -koolitusse, kõrgharidusse või tööhõivesse või tööhõivest töötusesse või lisakoolitusse või lahkumine tööturult. Nõustamine täidab otsustavat rolli tähtsate otsuste tegemisel, millega inimesed puutuvad kokku terve oma elu jooksul. Seoses sellega saab nõustamise kaudu aidata inimestel juhtida oma karjääri kindlamalt tänapäeva tööturu kontekstis ning saavutada parem tasakaal isikliku ja tööelu vahel.
4. Tööturul on täheldatud ka tasakaalu puudumist töötuse püsime ja teatud sektorites töölevõtmise raskuste vahel ning tööturu vajadustele saab tõhusamalt reageerida just nõustamise kaudu.
5. Sotsiaalne kaasatus ja võrdsete võimaluste loomine on haridus-, koolitus- ja tööpoliitika jaoks endiselt suured väljakutsed.

KINNITAVAD, ET:

Nõustamine on jätkuv protsess, mis aitab inimestel sõltumata nende vanusest ja eluetapist määrata kindlaks oma võimed, oskused ja huvid, langetada õpingute, koolituse ja töötamisega seotud otsuseid ning kujundada oma elu hariduse, koolituse, töö ja muus vallas, kus on võimalik neid võimeid ja oskusi omandada ja/või kasutada. Nõustamine hõlmab mitmesuguseid individuaalseid ja kollektiivseid tegevusi, mis on seotud teavitamise ja nõustamisega, pädevuste hindamisega, toetamisega ning otsuste langetamise ja karjääri juhtimise õpetamisega.

1. Nõukogu 28. mai 2004. aasta resolutsioonis ⁽¹⁾ (strateegiate, süsteemide ja tavade tugevdamise kohta elukestva nõustamise valdkonnas) esitatakse elukestva nõustamise poliitika üldesmärgid kõigi Euroopa kodanike jaoks.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus ⁽²⁾ (võtmepädevuste kohta elukestvas õppes) rõhutatakse mitmetele võtmepädevustele viidates, et isiku eneseteostuse, tööalase arengu ja sotsiaalse integratsiooni aspektist on keskse tähtsusega suutlikkus leida haridus- ja koolitusvõimalusi ning sobivaid juhendajaid ja/või toetajaid.
3. Nõukogu 15. novembri 2007. aasta resolutsioonis, mis käsitleb uusi kutseoskusi uute töökohtade jaoks ⁽³⁾, kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles valmistama inimesi ette teadmispõhises ühiskonnas uutele töökohtadele asumiseks, osutades neile kutsenõustamist, mis peaks aitama töötajatel määrata kindlaks pädevusmoodulid, mida vajatakse, et asuda tööle uutele töökohtadele, kus esinevad kutseoskuste lüngad.
4. Nõukogu ja komisjoni 2008. aasta ühises eduaruandes töökava „Haridus ja koolitus 2010” rakendamise kohta („Elukestva õppimise panus teadmiste, loovuse ja innovatsiooni heaks”) ⁽⁴⁾ märgitakse, et „erilist tähelepanu tuleb samuti pöörata elukestvale nõustamisele”.
5. Nõukogu 25. mai 2007. aasta järeldused näitajate ja sihttasemetes sidusa raamistiku kohta, mille alusel hinnatakse Lissaboni eesmärkide elluviimisel saavutatut hariduse ja koolituse valdkonnas ⁽⁵⁾, on oluline vahend, mis võimaldab hinnata Lissaboni strateegiaga kehtestatud eesmärkide täideviimist ning seeläbi jälgida liikmesriikide edusamme elukestva õppe strateegiates nõustamise valdkonnas.
6. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas ⁽⁶⁾ luuakse ühine võrdlusraamistik, mis oleks erinevate kvalifikatsioonisüsteemide ja nende tasemetes tõlgendamise vahendiks. See raamistik peaks hõlbustama töötajate liikuvust ning nõustamise integreerimist liikmesriikide haridus- ja tööpoliitikatesse ning -tavadesse.

⁽¹⁾ Dok 9286/04.

⁽²⁾ ELT L 394, 30.12.2006, lk 10.

⁽³⁾ ELT C 290, 4.12.2007, lk 1.

⁽⁴⁾ Dok 5723/08.

⁽⁵⁾ ELT C 311, 21.12.2007, lk 13.

⁽⁶⁾ ELT C 111, 6.5.2008, lk 1.

7. Nõukogu 22. mai 2008. aasta järeldustes täiskasvanuhariduse kohta ⁽¹⁾ viidatakse täiskasvanuhariduse parandamisest tulevase majanduslikule, sotsiaalsele ja individuaalsele kasule ning rõhutatakse valitsuse ülesannet luua inimkesksel lähenemisviisil põhinevad kvaliteetsed teabe- ja nõustamissüsteemid, et inimesed saaksid muutuda võrdsetel alustel aktiivsemateks ja iseseisvamateks õppijateks.

MÄRGIVAD, ET:

1. Hiljutistes hindamisaruannetes, eelkõige Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefopi) 2008. aasta aruandes, mis käsitleb 2004. aasta resolutsiooni rakendamist, rõhutatakse, et edusammudele vaatamata tuleb teha veel jõupingutusi, et pakkuda kvaliteetsemaid nõustamisteenuseid, tagada inimeste vajadustest ja soovidest lähtuv õiglasem juurdepääs ning koordineerida ja luua partnerlusi nõustamisteenuste olemasolevate osutajate vahel.
2. Liikmesriigid asutasid 2007. aastal Euroopa elukestva nõustamise poliitika arendamise võrgustiku (ELGPN), kuhu kuuluvad esindajad liikmesriikidest, kes on otsustanud selles osaleda, suurendades nii võimalusi üksteiselt õppimiseks ning koostööks liikmesriikide vahel poliitika, süsteemide ja tavade arendamiseks elukestva nõustamise vallas.
3. Tuleb kinnitada prioriteedid, mille eesmärgiks on rakendada aktiivselt nõustamispoliitikat elukestva õppe riiklike strateegiade raames. Kõnealused prioriteedid tuleb täpsustada tegevuse kujul ning kasutada tuleb Euroopa vahendeid.

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES:

- Tugevdama riiklike elukestva õppe strateegiade raames elukestva nõustamise rolli kooskõlas Lissaboni strateegiaga ning haridus- ja kooolituselase Euroopa koostöö strateegilise raamistikuga.
- Vaatama vastavalt vajadusele riigi tasandil läbi nõustamispoliitika ja -tavad.
- Lähtudes riigi iseärasustest ja õigusest ning seades eesmärgiks toetada kodanike karjääriga seotud üleminekuid elu jooksul, rakendama järgmiseid juhtpõhimõtteid (üksikasjalikumalt kirjeldatud käesoleva dokumendi lisas „Prioriteetsed põhisuunad”):

1. soodustada karjääri juhtimise oskuste omandamist kogu elu jooksul;
2. hõlbustada kõigi kodanike juurdepääsu nõustamisteenustele;
3. arendada nõustamisteenuste kvaliteedi tagamist;
4. julgustada koordineerimist ja koostööd erinevate sidusrühmade vahel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

— Kasutama ära elukestva õppe programmi poolt pakutavaid võimalusi ning Euroopa struktuurifonde kooskõlas liikmesriikide prioriteetidega.

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI OMA PÄDEVUSE PIIRES:

1. Tugevdama Euroopa koostööd elukestva nõustamise valdkonnas, eelkõige ELGPN võrgustiku kaudu, mida toetab elukestva õppe programm koos Cedefopiga.

Eelkõige tuleb:

- võimaldada liikmesriikidel jagada teavet oma poliitika ja tavade ning nende selleteemaliste hinnangute kohta, nii et kõigil oleks võimalik üksteise edusammudest kasu saada;
 - tagada käesoleva resolutsiooni nelja prioriteetse põhisuuna riiklike ja Euroopa meetmete rakendamise järelevalve uuringute, uurimuste, aruannete ja vastastikuse õppimise, sealhulgas juhtumianalüüside ja Euroopa tasandi konverentside abil;
 - püüda tagada elukestva nõustamise ühtsus ja kooskõla Euroopa erinevate poliitikavaldkondadega ning eelkõige tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkondadega;
 - kaaluda, kas Euroopa tasandil tuleks välja töötada nõustamispoliitika, mis põhineb rohkem tõenditel.
2. Teavitada kodanikke ja nõustamisteenusega seotud sidusrühmi usaldusväärse teabe ressursidest, mis hõlmaksid kõiki liikmesriikide kooolitus- ja nõustamissüsteeme, eelkõige Euroguidance'i võrgustiku kaudu.
 3. Edendada elukestvat nõustamist kolmandates riikides kooskõlas käesoleva resolutsiooni nelja prioriteetse põhisuunaga, eelkõige Euroopa Kooolitusfondi tegevuse kaudu.

⁽¹⁾ ELT C 140, 6.6.2008, lk 10.

LISA

PRIORITEETSED PÕHISUUNAD

1. PRIORITEETNE PÕHISUUND: SOODUSTADA KARJÄÄRI JUHTIMISE OSKUSTE OMANDAMIST KOGU ELU JOOKSUL

Karjääri juhtimise oskus on otsustava tähtsusega inimestele julgustamisel osaleda ise oma õppimise, koolituse, töölemineku ja karjääri kujundamises. Sellised oskused, mida peaks säilitama kogu elu, tuginevad võtmepädevustel, eelkõige õppimis- oskusel, sotsiaalsel ja kodanikupädevusel (sealhulgas kultuuridevahelisel pädevusel) ning algatusvõimel ja ettevõtlikkusel. Karjääri juhtimise oskus hõlmab eelkõige üleminekuetappides järgmisi aspekte:

- õpitakse tundma majanduslikku keskkonda, ettevõtteid ja ameteid;
- osatakse ennast ise hinnata, iseennast tunda ja ollakse võimeline kirjeldama oma pädevusi, mis on omandatud formaalse, informalse ja mitteformaalse hariduse kontekstis;
- õpitakse tundma haridus-, koolitus- ja kvalifikatsioonisüsteeme.

Selle prioriteetse põhisuuna edendamiseks peaksid liikmesriigid kaaluma oma konkreetsetest oludest lähtuvalt järgmisi meetmeid:

- õpetus- ja koolitustegevused, mis edendavad karjääri juhtimise oskusi üldiselt, kutse- ja kõrghariduskavad;
- valmistada õpetajaid ja koolitajaid ette selliste tegevuste läbiviimiseks ning toetada neid selle ülesande täitmisel;
- julgustada lapsevanemaid olema nõustamisküsimustes aktiivsed;
- kaasata kõnealuses valdkonnas rohkem kodanikuühiskonna organisatioone ning tööturu osapooli;
- hõlbustada juurdepääsu koolitusvõimalusi ning nende ja kutsealade vahelisi seoseid käsitlevale teabele;
- arendada välja karjääri juhtimise oskused täiskasvanute hariduse kavades;
- seada nõustamine koolide, kutsehariduse ja -koolituse pakkujate ja kõrgharidusasutuste üheks eesmärgiks. Eelkõige tuleks arvesse võtta tööturule integreerimist ning tööturu toimimist kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandil.

2. PRIORITEETNE PÕHISUUND: HÕLBUSTADA KÕIGI KODANIKE JUURDEPÄÄSU NÕUSTAMISTEENUSTELE

Üldhuviteenusena peaksid nõustamisteenused olema kättesaadavad kõigile olenemata teadmistasemest ja põhioskustest ning need peaksid olema arusaadavad ja asjakohased. Tuleks teha erilisi jõupingutusi, et parandada kõige ebasoodsamas olukorras olevate rühmade ja erivajadustega inimeste juurdepääsu nõustamisteenustele.

Selle prioriteetse põhisuuna edendamiseks peaksid liikmesriigid kaaluma oma konkreetsetest oludest lähtuvalt järgmisi meetmeid:

- edendada kodanikele suunatud aktiivset nõustamisteenust, tagades nende teenuste nähtavuse kõigi teabe- ja sidevahendite abil;
- pakkuda selgeid nõustamisteenuseid, mis lähtuvad inimeste soovide ja vajaduste hindamisest ning mille puhul võetakse arvesse inimeste elu- ja töökeskkonda;
- võimaldada inimestele tuge omandatud formaalse, mitteformaalse ja informalse õppimise valideerimiseks ja tunnustamiseks tööturul töö tagamise eesmärgil, eelkõige karjääri teisel poolel;
- soodustada vaba juurdepääsu asjakohastele dokumentidele, tuge teabeotsingutel, individuaalset nõustamist ja institutsionaalset tuge.

3. PRIORITEETNE PÕHISUUND: ARENDADA NÕUSTAMISTEENUSTE KVALITEEDI TAGAMIST

Kvaliteetsete nõustamisteenuste väljatöötamine on liikmesriikide ühine eesmärk.

Selle prioriteetse põhisuuna edendamiseks peaksid liikmesriigid kaaluma oma konkreetsetest oludest lähtuvalt järgmisi meetmeid:

- parandada kvaliteeti ning tagada karjääri käsitleva teabe ja seotud nõuannete objektiivsus, võttes samas arvesse teenuste tarbijate ootusi ning tegelikku olukorda tööturul;
- tagada, et esitatud teave, antud nõu ja pakutud tugi on sobitatud mitmesugustele erinevatele nõustamisteenuste tarbijatele;
- töötada välja vahendid töökohtade ja oskuste edasiseks planeerimiseks, toetudes riiklikele ressurssidele ning Euroopa Liidu ühistele vahenditele, eelkõige Cedefopile;

- seostada koolituste pakkumist ja tööturu toimimist käsitleva teabe konkreetse piirkonnaga;
- julgustada muu hulgas esmase hariduse ja lisakoolituse kaudu nõustajate kutsealaste nõuete ja kutsestandardite parandamist ning edendada nende pädevust ja oskusi, eelkõige seoses teavitamise, nõu ja toetusega, et paremini reageerida nii kodanike kui poliitikakujundajate vajadustele ja ootustele;
- mõõta nõustamise tõhusust vajadusel usaldusväärsete andmete kogumisega, käsitledes nii kasutajate arvamust nõustamisteenuste kohta kui ka keskpikas ajavahemikus saadud tulemusi;
- töötada välja nõustamisteenuste kvaliteedistandardid, milles määratletakse osutatav teenus ning pööratakse võrdselt tähelepanu nii teenuse kasutaja eesmärkidele ja tulemustele kui meetoditele ja protsessidele.

4. PRIORITEETNE PÕHISUUND: JULGUSTADA KOORDINEERIMIST JA KOOSTÖÖD ERINEVATE SIDUSRÜHMAD VAHEL RIIKLIKUL, PIIRKONDLIKUL JA KOHALIKUL TASANDIL

Nõustamine on mõeldud erinevatele elanikkonna sihtrühmadele: õpilased, ülikooli astujad, töötajad, kutsehariduse omandajad, töötajad — sellest tulenevad erinevad süsteemid. Eri valdkonnad peaksid üksteist paremini täiendama ning parandada tuleks nendevahelist kooskõlastamist koostööga riiklike ja kohalike ametiasutuste, ettevõtjate, asjaomaste asutuste, tööturu osapoolte ja kohalike kogukondade vahel, et muuta üldsusele juurdepääsetavad teabevõrgustikud tõhusamaks kõigile nõustamise soovijatele.

Selle prioriteetse põhisuuna edendamiseks peaksid liikmesriigid kaaluma oma konkreetsetest oludest lähtuvalt järgmiseid meetmeid:

- arendada välja tõhusad pikaajalised riiklikud ja piirkondlikud koordineerimis- ja koostöömehhanismid elukestva nõustamisega seotud peamiste sidusrühmade vahel;
- hõlbustada sellist koordineerimist ja koostööd, viies nõustamise mõõtme sisse riiklikesse elukestva õppe ja tööturgude strateegiatesse vormis, mis on kooskõlas kõikide liikmesriikide poolt kokkulepituga;
- toetada partnerluspoliitikat ning elukestva nõustamisteenuse kohalikke võrgustikke, sealhulgas teenuste koondamise kaudu, kui see osutub tõhusaks kasutajate ligipääsu parandamise huvides;
- töötada välja ühine kultuur mitmesuguste kohaliku, piirkondliku ja riikliku tasandi teenusteosutajate vahel, sealhulgas kvaliteedi tagamise kaudu.